

Diàleg

AVUI+
Des del 1976

CORPORACIÓ CATALANA
DE COMUNICACIÓ S.L.

ANTONI CAMBREDÓ, president executiu
JOAN ODINA, conseller delegat
CARLES FLO, adjunt a la presidència
BERTA CASTELLET, directora de màrqueting
GONZALO CANEDO, director comercial
PATRÍCIA TARRIDA, cap de distribució
JOAN SERRA, director de producció
IVAN GRAU, cap financer
QUICO DOMINGO, cap de sistemes

**PERPETUANT LES VARIANTS
GÈNIQUES PRÒPIES**

David Bueno
i Torrens

Professor i investigador de genètica
de la Universitat de Barcelona

EN SÍNTESI

Vuitanta
per hora

Natalici nadalenc

Sí, ja ho sé, el títol d'aquest article és redundant, atès que Nadal prové de natalici. Però és que vull parlar justament d'això, de naixements, coincidint amb la festa dedicada a aquest fet, el Nadal, malgrat que, segons la tradició, en la concepció de l'infant el naixement del qual es commemora no hi intervingué cap progenitor masculí. Potser és una manera poètica de fer referència al que tot sovint s'anomena "guerra de sexes", de la qual també parlaré tot seguit.

TOTES LES CULTURES TENEN FESTES DEDICADES als natalicis i han rendit culte a la fecunditat, indispensables per al manteniment de les espècies. Això fa encara més sorprenent que el sexe femení, a qui l'evolució ha adaptat per gestar, hagi estat sempre infravalorat pel masculí, amb lleis discriminatòries i restriccions dels seus drets, i mutilant la seva economia i progressió laboral. Qüestió d'enveja per part dels mascles? Això em recorda un examen de quan era estudiant, en el qual es demanava una argumentació biològica a la pregunta següent: ¿els ous són el mitjà que tenen les gallines per fer més gallines, o les gallines són el mitjà que tenen els ous per fer més ous? A la qual un alumne va respondre, fent gala d'un negre sentit de l'humor, que "tant els ous com les gallines són el mitjà que tenen els galls per fer més galls".

COM ÉS BEN SABUT, EN LA CONCEPCIÓ INTERVENEN ambdós progenitors, que aporten cadascú la meitat del material genètic del nou individu. L'objectiu biològic de la reproducció és clar: deixar descendents que portin els mateixos gens que els progenitors, per perpetuar les variants gèniques pròpies, en una mena d'egoisme genètic. Aquest egoisme genètic fa que l'estratègia reproductora masculina i femenina sigui, biològicament parlant, clarament diferent. El motiu és molt simple: el cost energètic de la reproducció en les dones és molt més elevat que en el homes, atès que inclou la gestació, el part i l'alletament. A més, durant tot aquest procés el progenitor femení no pot concebre cap altre descendent, mentre que el masculí sí que pot contribuir a la concepció d'altres. Per tant, per a la femella una mala tria en l'aportació genètica masculina implica hipotecar-se innecessàriament per a un resultat biològic incert, hipoteca que resulta molt més baixa, o inexistent, per al mascle.

PER A LES ESPÈCIES DE MAMÍFER que no són monògames, que són la majoria –fins hi tot la nostra no és estrictament monògama, sinó monògama facultativa–, durant l'etapa vital reproductora una femella es pot aparellar amb molts mascles, i un mascle amb moltes femelles. Per tal de tenir el major nombre de descendents possible, en els mascles s'han seleccionat una sèrie de característiques biològiques que maximitzen la supervivència dels seus descendents, malgrat que això suposi, com veurem, una disminució de les oportunitats reproductores futures de la femella. Al cap i a la fi, el més probable és que no la vegin més. En canvi, les característiques biològiques que s'han seleccionat en les femelles representen, com és lògic, un com-

CARME PERIS

“¿Els ous són el mitjà que tenen les gallines per fer més gallines, o les gallines són el mitjà que tenen els ous per fer més ous?”

promís entre la supervivència dels descendents i les seves pròpies possibilitats de gestacions futures, per poder continuar transmetent les seves variants gèniques. La guerra de sexes està servida.

ELS HUMANS, HEREUS I PARTÍCIPS de tot aquest llegat biològic, no n'estem pas exempts. Ja fa temps que es coneix un fenomen genètic anomenat impressió genètica que fa que una mateixa varietat gènica funcioni de manera diferent segons si ha estat heretada del progenitor masculí o del femení. En els mamífers, inclosos els humans, aquest fenomen fa que un dels gens *masculins* (heretat del pare) que contro-

la el creixement i la implantació de la placenta afavoreixi la formació d'una placenta més grossa que xucli més energia de la mare, la qual cosa afavoreix la supervivència del descendent a costa de la mare. En canvi, el gen equivalent *femení* (heretat de la mare) intenta contrarestar-ho per no malmetre innecessàriament la salut de la mare, assegurant-se així futures gestacions. Aquest fet també s'ha detectat en gens implicats en el creixement de l'embrió i del fetus, i en l'alletament, sempre en el mateix sentit, com una hormona del creixement que només es produeix a partir del gen patern o una altra que afavoreix una gran activitat del nadó a l'hora de mamar.

¿HI HA CAP RELACIÓ ENTRE AQUESTES FENÒMENS, que són conseqüència de les diferències en les estratègies reproductores, i la infravaloració atàvica del sexe femení en la major part de cultures humanes? No ho sé, però és temptador pensar que sí, com tants altres aspectes de la nostra biologia que també influeixen en el comportament personal i social, la qual cosa no vol dir, en cap cas, que els puguem o els haguem d'utilitzar per justificar comportaments discriminatòris. Gràcies a la nostra capacitat de raonament, el coneixement del seu origen ens ha de servir, precisament, per a tot el contrari, per acabar amb ells de soca-rel. Potser llavors l'expressió *bon Nadal* serà completament sincera.

Marçal
Sintes

Els companys/companyes d'Iniciativa estan crescuts arran, sobretot, del bon resultat que van aconseguir en les eleccions de l'1 de novembre passat. S'han envaïentit, cosa que, per cert, els va ajudar enormement a l'hora de negociar amb els socialistes, negociació de què en van sortir molt més ben parats que ERC, la formació que tornava a tenir la clau del tripartit i que es va asseure primer davant dels Montilla *boys*. Tanmateix, l'eufòria no hauria de portar als de Saura a plantejar desafiaments que no poden guanyar. I ja en porten uns quants. Els últims: el projecte de llei per expropiar temporalment pisos buits –em jugo una caps de neules que el conseller Baltasar al final no en podrà expropiar ni un, d'immoble– i aquest disbarat de voler limitar la velocitat màxima dels automòbils a vuitanta quilòmetres per hora a l'àrea metropolitana per no contaminar tant. Se m'ocorren, pel que fa a aquesta última derapada –mai més ben dit– ecosocialista tres motius que la neutralitzaran. Primer, que la mesura contribuiria a embussar més vies d'entrada de Barcelona, cosa que, a banda de les molèsties i els costos econòmics, repercutiria negativament en el medi ambient en augmentar els gasos que es pretén combatre. Segon, que per portar el pla a la pràctica sense causar un autèntic desgavell caldria reduir el nombre de vehicles a base de construir més infraestructures, cosa que, en tot cas, no es pot fer d'avui per demà. Tercer, suposo que els senyors Saura i Baltasar no pretendran que la gent continuï pagant religiosament les autopistes per circular-hi a vuitanta, oi? O sí?

m.sintes@hotmail.com